

ترکش کودتای ترکیه به ایران

کودتایی با سرعت باد ترکیه را در هم نوردید؛ سرعت عمل آن چنان زیاد بود که شوکی ناگهانی ایجاد کرد؛ اما به همان سرعت نیز سرکوب شد.

به گزارش آران نیوز: این کودتا از همان آغاز چنان التهابی ایجاد کرد که مسیرهای پروازهای عادی و تجاری را تحت تأثیر قرار داد و مرزها بسته شدند؛ حتی خبر رسید مقام‌های دریانوردی ترکیه به دنبال کودتای نافرجام در این کشور، تنگه بسفر، یکی از مهم‌ترین گلوگاه‌های ترانزیت نفت را روی نفتکش‌ها بسته‌اند؛ این تنها بخشی از ماجرا بود. بازارهای جهانی در آخرین روز پیش از تعطیلات آخر هفته، واکنش‌های تندی نشان دادند، به طوری که طلای زرد و سیاه هر دو در واکنش به این اتفاقات، مسیر صعودی را در پیش گرفتند؛ اما لیر ترکیه به شدت ریخت و به پایین‌ترین قیمت خود در هشت سال اخیر رسید.

گشایش مرز بازرگان، براساس مالکیت کامیون‌ها

با اینکه تحت تأثیر این کودتا و ناآرامی‌های پس از آن، مرزهای زمینی بسته شده بودند، پس از مدتی مرزها باز شدند؛ اما با وجود این آن‌گونه که رضا کامی، رئیس شورای مشترک بازرگانی ایران و ترکیه، در گفت‌وگو با «شرق» می‌گوید، مرزها تنها برای عبور و مرور کامیون‌ها با در نظر گرفتن مالکیت باز شده‌اند. به گفته کامی، با توجه به مالکیت کامیون‌ها، اجازه عبور از مرز داده شد. کامیون‌های ترکی که در ایران بودند اجازه یافتند به ترکیه بروند و کامیون‌ها با تابعیت ایرانی هم که در ترکیه بودند، به ایران بازگشتند. او در گفت‌وگو با «شرق» تأکید کرد این تردها نه براساس کالایی که از سوی کامیون‌ها حمل می‌شده بلکه براساس تابعیت بوده و برای کامیون‌های ترکیه به دلایل امنیتی و احتمال خروج کودتاچیان از ترکیه هنوز اجازه خروج از کشور صادر نشده است. کامی در قالب توصیه به فعالان اقتصادی، از آنها خواست توصیه دولتمردان در زمینه تجارت با ترکیه و عبور و مرور از مرز را جدی بگیرند؛ اما تأکید کرد به احتمال قوی، وضعیت مرزها به زودی به حالت عادی بازخواهد گشت.

ترانزیت بین ایران و ترکیه متوقف شد

با وجود اینکه رئیس کنفدراسیون صادرات در گفت‌وگو با ایسنا، گفته بود وقوع کودتا در ترکیه و تحولات این کشور در کوتاه‌مدت و میان‌مدت در صادرات ایران به ترکیه تأثیر منفی خواهد گذاشت؛ اما رضا کامی معتقد است این تأثیرات کوتاه‌مدت خواهد بود. محمد لاهوتی به ایسنا گفته بود: اولین تأثیرهای این تحولات این بوده که مرزهای ما با ترکیه بسته شده است و صادرات کالاهای ایرانی که به صورت ترانزیت در خاک ترکیه برای ورود به بازارهای اروپایی تردد می‌کردند با مشکل روبه‌رو می‌شوند. از سوی دیگر جایگزین کردن کشورهای دیگر برای عبور کالا به صورت ترانزیت مستلزم وقت و هزینه است. عضو هیأت نمایندگان اتاق بازرگانی ایران ادامه داد: اگر شرایط به حالت عادی برنگردد، بی‌تردید در صادرات کالاهای ترانزیتی ما و در کالاهای صادراتی و وارداتی ترکیه که یکی از شریکان مهم منطقه‌ای ماست، تأثیر چشمگیری خواهد داشت.

اکنون فصل تجارت با ترکیه نیست

کامی در این باره به «شرق» می‌گوید آغاز و پایان این کودتا فورس‌ماژور بود و همین موضوع سبب می‌شود بازخوردهایی منفی در بازارها رخ دهد؛ اما این تأثیرها کوتاه‌مدت خواهد بود، زیرا اکنون روزهای تعطیل ترکیه است و باید در انتظار روز دوشنبه و گشایش بازارها بمانیم. به گفته او، خوشبختانه اکنون فصل تجارت ایران نیست. صادرات بهاری تمام شده و در تابستان به آن صورت صادرات نداریم و بازرگانان خود را برای صادرات پاییزه آماده می‌کنند. درباره واردات هم رکود تجاری در منطقه به‌ویژه در ایران وجود دارد، در نتیجه تأثیر این اتفاق از نظر اقتصادی بر تجارت ایران، چندان چشمگیر نخواهد بود.

صادرات محصولات پتروشیمی ایران به ترکیه متوقف شد

همچنین صادرات محصولات پتروشیمی و پلیمری ایران به ترکیه به دلیل بسته شدن مرزهای مشترک دو کشور به صورت موقت متوقف شده است. به گزارش مهر، در شرایط فعلی ترکیه یکی از بزرگ‌ترین واردکنندگان محصولات پتروشیمی و پلیمری به‌ویژه انواع گریدهای پلی‌اتیلن سبک و سنگین خطی، پروپیلن و پلی‌پروپیلن از صنایع پتروشیمی ایران به‌ویژه مجتمع‌های پتروشیمی شازند اراک، تبریز، بندر امام، جم و تعدادی از واحدهای پتروشیمی در ماهشهر و عسلویه است. با توجه به اینکه به دلیل کوتاهی مسافت، بخش عمده‌ای از محصولات پتروشیمیایی ایران از مرزهای زمینی و با کانتینر از مرزهای زمینی به ترکیه صادر می‌شود، به دلیل بسته شدن مرزهای ایران، فعلاً صادرات این محصولات هم به ترکیه متوقف شده است.

نشست تجاری ایران و ترکیه به تعویق افتاد

در همین زمینه، سیدجلال ابراهیمی، دبیر کل اتاق مشترک ایران و ترکیه نیز قرار بود سه‌شنبه این هفته، در نشستی تجاری بین ایران و ترکیه با حضور وزیر جهاد کشاورزی در آنکارا شرکت کند که با وقوع بحران در آن کشور، این نشست به تعویق افتاد. به گفته او، این نشست قرار بود در زمینه حاصلخیزی خاک، فرآورده‌های دریایی، شیلات و سایر مسائل کشاورزی به‌ویژه خشکبار و بسته‌بندی، مذاکراتی میان ایران و ترکیه انجام شود که به زمانی دیگر موکول خواهد شد.

تنگه «بسفر» به روی نفتکش‌ها بسته شد

مقام‌های دریانوردی ترکیه به دنبال کودتای نافرجام در این کشور، تنگه «بسفر» را که یکی از مهم‌ترین گلوگاه‌های ترانزیت نفت

است، به روی نفتکش‌ها بستند. به گزارش رویترز، شرکت کشتی‌رانی «جی‌ای‌سی» اعلام کرد دولت ترکیه به دلایل امنیتی و با هدف تأمین امنیت، این تنگه را بسته است. سفر یکی از مهم‌ترین گلوگاه‌های آبی حمل‌ونقل نفت است و بیش از سه درصد نفت جهانی که عمدتاً از روسیه و دریای خزر حمل می‌شود، از این تنگه عبور می‌کند. براساس اعلام دولت آمریکا، سالانه حدود ۴۸ هزار کشتی از این تنگه عبور می‌کنند و همین امر باعث شده است که تنگه سفر یکی از گلوگاه‌های شلوغ حمل‌ونقل دریایی جهان باشد.

پروازهای یک‌طرفه ایران برای بازگرداندن مسافران ترکیه

در همین گیرودار، با دردست‌گرفتن فرودگاه آتاتورک از سوی کودتاچیان و بازپس‌گیری این فرودگاه از سوی دولت اردوغان، ناامنی چنان گسترش یافته که تمامی پروازهای ترکیه لغو شدند و هواپیماهای تجاری بر فراز آسمان نیز تغییر جهت دادند. به گفته کامی، حتی اگر این پروازها مجوز فرود در ترکیه را داشتند، در این شرایط این کشور را برای فرود انتخاب نمی‌کردند. رئیس شورای مشترک بازرگانی ایران و ترکیه معتقد است ماجرای فرودگاه ترکیه نشان داد دولت و مردم ترکیه در مواجهه با این اتفاقات از آمادگی بالایی برخوردار بودند، زیرا توانستند این حادثه را در سه، چهار ساعت حل‌وفصل کنند و فرودگاه را بازپس بگیرند. به‌هرحال، همین امر سبب شد تا تمامی پروازهای ایران به مقصد ترکیه لغو شوند و بنا بر تصمیمات سازمان هواپیمایی، مسافران جامانده در ترکیه نیز تعیین‌تکلیف شوند. به‌این‌ترتیب براساس اعلام این سازمان، مجوزی برای پرواز هواپیماهای بدون‌مسافر از تهران به مقصد کشور ترکیه صادر شده تا مسافران ایرانی باقی‌مانده در این کشور را در اسرع‌وقت به ایران بازگرداند. بر همین‌اساس رضا جعفرزاده، مدیر روابط عمومی سازمان هواپیمایی کشوری، خبر از فرود اولین پرواز ورودی از ترکیه در تبریز داد و اعلام کرد فرودگاه‌های ایران برای پذیرش پروازهای ورودی از ترکیه آمادگی دارند.

رد شایعه صف مردم در عابربانک‌ها

کامی همچنین با رد واکنش‌های هیجانی مردم در برداشت پول از عابربانک‌ها، هجوم به سوپرمارکت‌ها و پمپ‌بنزین‌ها، این اخبار را شایعه خواند و گفت: کودتا برای مردم این کشور آن‌قدر شوک‌آمیز بوده که افکار مردم بر مبارزه و تقابل با نیروی نظامی متمرکز شود. به گفته او، کسی که امنیت ندارد و مشخص نیست پنج‌دقیقه دیگر چه اتفاقی برایش می‌افتد، چگونه می‌تواند به فکر این باشد که پولی در جیب داشته یا نداشته باشد. چنین اتفاقاتی ممکن است به‌صورت جزئی رخ داده باشد اما عمومیت ندارد.

۱۰ دلار افزایش طلای زرد در یک‌ساعت

به گزارش رویترز، قیمت طلا در بازارهای جهانی پس از انتشار خبر کودتا در ترکیه، ۱۰ دلار در یک‌ساعت افزایش یافت و به ۱۳۳۷٫۴۵ دلار در هر اونس رسید. در واقع با افزایش ارزش بازارهای بورس آسیا به بالاترین رقم در ۹ ماهه گذشته و بالا رفتن ارزش دلار در برابر ین به بیشترین میزان در سه هفته گذشته و همچنین انتشار آمارهای اقتصادی بهتر از انتظار چین، قیمت طلا روز جمعه کاهش یافت و در آستانه ثبت نخستین هفته کاهش از ماه می قرار گرفت اما پس از انتشار خبر کودتا در ترکیه افزایش یافت.

صعود طلای سیاه

در کنار آن، بازار نفت نیز، تحت‌تأثیر این اتفاق قرار گرفت و با وقوع کودتای نافرجام در ترکیه در ادامه بی‌ثباتی در برخی کشورهای منطقه، قیمت نفت در بازارهای جهانی افزایش یافت. به گزارش ایرنا، براساس گزارش پایگاه خبری اینوستینگ آمریکا (در ساعت ۱۵:۱۷ به وقت گرینویچ) قیمت هر بشکه نفت برنت با ۶۱ سنت افزایش (معادل ۱٫۲۹ درصد) به ۴۷ دلار و ۹۸ سنت رسید. قیمت هر بشکه نفت آمریکا نیز با ۶۱ سنت رشد (معادل ۱٫۳۴ درصد) به بشکه‌ای ۴۶ دلار و ۲۹ سنت افزایش یافت. اما جالب است که با وجود شکست کودتاگران و تسلط تدریجی دولت قانونی ترکیه بر اوضاع، این رخداد بر بازار جهانی نفت، تأثیر گسترده‌ای نداشت و نتوانست افت شدید قیمت نفت در روزهای اخیر را جبران کند.

سقوط ارزش لیر

به‌دنبال انتشار خبر کودتا در ترکیه، ارزش لیر ترکیه بیشترین کاهش در هشت‌سال اخیر را در برابر دلار آمریکا تجربه کرد. به گزارش بلومبرگ، به‌دنبال انتشار خبر کودتا در ترکیه، ارزش اوراق خزانه‌داری آمریکا بالا رفت و ارزش سهام در بورس آمریکا نیز کاهش یافت. بعد از تحولات نیمه‌شب شنبه در ترکیه، ارزش لیر ۴٫۶ درصد در برابر دلار آمریکا کاهش یافت و به ۳۰۱۵۷ در برابر هر دلار رسید که بیشترین کاهش از سال ۲۰۰۸ تاکنون بود. در بازارهای آسیا ارزش ین ژاپن در برابر دلار آمریکا نیز تقویت شد و به ۱۰۴٫۸۸ در برابر هر دلار رسید. درحالی‌که شاخص‌های سهام آمریکا که معاملات آنها تنها اندکی تغییر داشت، پس از انتشار خبر کودتا در ترکیه، شاخص «استاندارد اند پورز» شاهد ۵۰۰ واحد کاهش بود. همچنین رویترز اعلام کرد: به‌دنبال کودتای نافرجام در ترکیه، شاخص‌های بورس وال‌استریت آمریکا کاهش پیدا کرد.

منبع: روزنامه شرق